

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 81/2019-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku, zo sudcu Petra Straku a sudcu Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Dávidek s. r. o., Račianska 96, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Adrián Dávidek, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 55/2011 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 55/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovatelia sa žalobou doručenou okresnému súdu 4. marca 2011 (následne doplnenou a zmenenou) domáhali určenia, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti – garáže, zapísanej na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ], ktorá je súčasťou ich rodinného domu, súp. č. [REDAKOVANÉ], postaveného na pozemku par. číslo [REDAKOVANÉ]. Okresný súd uznesením zo 6. mája 2016 konanie zastavil z dôvodu prekážky rozhodnutej veci vo vzťahu ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 401/1998, v ktorom sa sťažovatelia domáhali vypratania predmetnej garáže, pričom ich nárok bol právoplatne zamietnutý. Rozhodnutím Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 336/2016 z 30. novembra 2016 bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe dovolania sťažovateľov uznesením sp. zn. 2 Cdo 110/2017 z 30. novembra 2017 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu spolu s uznesením okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd opätovne vo veci rozhodol rozsudkom z 18. februára 2018, ktorým žalobu zamietol s poukazom na závery konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 C 401/1998. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom krajský súd podľa tvrdenia sťažovateľov dosiaľ nerozhodol.

3. Sťažovatelia v odôvodnení ústavnej sťažnosti predovšetkým uviedli:

„Predmetná vec... nie je do dnešného dňa právoplatne skončená hoci sa vôbec nejedná o právne náročnú vec a súdne konanie tak trvá už viac ako 7 rokov, pričom sťažovatelia ako účastníci konania - žalobcovia nenesú na takomto stave tohto súdneho konania absolútne žiadnu vinu.

Sťažovatelia taktiež podali sťažnosť na priedaň v konaní zo dňa 21.10.2018 podľa § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch predsedovi súdu, ktorá bola doručená Okresnému súdu Žilina, pričom ku dňu vyhotovenia tejto ústavnej sťažnosti ešte zatiaľ nedostali žiadnu odpoveď z okresného súdu.

... od podania žalobného návrhu dňa 04.03.2011 toto konanie na Okresnom súde Žilina trvá už viac ako 7 rokov, pričom tu ani nie je predpoklad právoplatného skončenia predmetnej veci v dohľadnej dobe z dôvodu, že žalovaná [REDAKOVANÉ] v priebehu konania dňa 28.09.2018 zomrela...

Právna neistota, v ktorej sa sťažovatelia dlhodobo nachádzajú už viac ako 7 rokov, im spôsobuje nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu spočívajúcu v psychickej traume, ktorú zapríčiňuje predmetné konanie na Okresnom súde Žilina. Aj v súvislosti s prebiehajúcim súdnym konaním, ktoré nie je do dnešného dňa skončené sa zhoršil zdravotný stav sťažovateľov.

... Vzhľadom k tomu... sťažovatelia žiadajú priznať podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia ich práv primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 Eur každému sťažovateľovi jednotlivo...“

4. Na základe uvádzaných skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol o porušení ich v záhlaví označených základných práv podľa ústavy a listiny a práva podľa dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, aby prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priedaňov, priznal im primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 5 000 € a náhradu trov konania.

5. Vec napadla ústavnému súdu 3. júna 2019 a v súlade s pravidlami rozdeľovania vecí, ktoré v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 neboli sudcom spravodajcom pridelené, spadala do kategórie zostávajúcich vecí, ktoré mali byť prerozdeľované po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu. Po vymenovaní ďalších sudcov ústavného

súdu (10. októbra 2019) v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec sťažovateľov prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Relevantná právna úprava a právne hodnotenie ústavného súdu

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

14. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne podľa čl. 38 ods. 2 listiny) si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

15. Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08). Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. marca 2009).

17. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

18. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že o odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu z 18. februára 2018 rozhodol krajský súd 10. októbra 2018 rozsudkom sp. zn. 7 Co 187/2018, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Rozsudok okresného súdu v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 5. decembra 2018. Následne bolo zo strany sťažovateľov podané dovolanie, dovolacie konanie však bolo zastavené uznesením okresného súdu z 12. júna 2019 z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku. Uznesenie o zastavení dovolacieho konania nadobudlo

právoplatnosť 17. septembra 2019. Z uvedeného vyplýva, že napadnuté konanie vedené pred okresným súdom v spojení s odvolacím konaním krajského súdu vedeným pod sp. zn. 7 Co 187/2018 bolo právoplatne skončené 5. decembra 2018. Ústavná sťažnosť sťažovateľov namietajúca postup okresného súdu v napadnutom konaní bola ústavnému súdu doručená 3. júna 2019, resp. podaná na poštovú prepravu 31. mája 2019, teda zjavne po tom, keď súdy konajúce vo veci sťažovateľov právoplatne rozhodli.

19. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh napadnutého konania, prípadne priet'ahy v ňom (IV. ÚS 214/03, II. ÚS 1/05).

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovatelia sa v predmetnej veci domáhali ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie označených práv už netrvalo, a teda bola odstránená ich právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto návrhoch sťažovateľov už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu